

1978, 5. května – *Sdělení VONS č. 3 o připravovaném odvolacím jednání u Městského soudu v Praze s Ivanem Jirousem odsouzeným Obvodním soudem pro Prahu 1 pro trestný čin výtržnictví k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.*¹

V pátek 5. 5. [19]78 se koná veřejné zasedání Městského soudu v Praze, Spálená 2 (místnost č. 58), v trestní věci proti Ivanu Jirousovi.² Ivan Jirous, umělecký vedoucí skupiny Plastic People, byl Obvodním soudem pro Prahu 1 odsouzen pro trestný čin výtržnictví,³ jehož se měl dopustit tím, že při vernisáži výstavy svého přítele pronesl neplánovaný diskusní příspěvek, k osmiměsíčnímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody v II. nápravně výchovné skupině.⁴ Městský soud bude projednávat odvolání obviněného i prokurátora proti tomuto rozsudku.

Informace o Chartě 77, r. 1, 1978, č. 6, s. 3.

POZNÁMKY

¹ K případu Ivana Jirouse viz dále sdělení VONS č. 4 a 48, dokumenty č. 4 a 48.

² Ivan Martin Jirous, zvaný Magor (1944–2011), byl výtvarným teoretikem, básníkem a uměleckým vedoucím skupiny The Plastic People of the Universe. Pro směřování alternativní kultury v ČSSR měla klíčový význam jeho esej „Zpráva o třetím českém hudebním obrození“ (1975). Po roce 1989 jeho dílo po vydání v samizdatu a exilu začalo vycházet i oficiálně (a dosáhlo řady ocenění). Vyšla s ním i řada interview v médiích a několik prací zabírajících se jeho dílem. Základní údaje k jeho osobě a dílu viz např. ve Slovníku české literatury, <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1038> [28. 2. 2014].

Jirous byl poprvé odsouzen roku 1973 pro trestné činy výtržnictví a hanobení národa, rasy a přesvědčení k deseti měsícům nepodmíněně, podruhé v letech 1976–1977 v procesu se členy skupin The Plastic People of the Universe a DG 307 pro trestný čin výtržnictví k osmáctiměsíčnímu nepodmíněnému trestu odnětí svobody. Dokumentaci k případu viz

in: LP, Sb. Perzekuce v Československu v letech 1948–1989, neusp. mat. Rozsudek Okresního soudu Praha-západ z 23. 9. 1976 viz in: ObS pro Prahu 1, soudní spis k případu Ivana Jirouse, spis. zn. 2 T 72/78. Po návratu z vězení signoval Chartu 77. Mluvčími Charty 77 byl mezi novými signatáři jejího základního prohlášení uveden 21. 12. 1977. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 88.

- ³ Trestní stíhání I. Jirouse pro trestný čin výtržnictví podle § 202, odst. 1 tr. zák. zahájil nstržm. Hušek z Místního oddělení VB v Praze 1 svým usnesením z 25. 10. 1977. V usnesení bylo uvedeno, že téhož dne kolem 18. hodiny narušil program pořádaný Socialistickým svazem mládeže v Klubu Michelská tím způsobem, že „*jej komentoval slovy, že je manažerem skupiny THE PLASTIC PEOPLE OF THE UNIVERSE, jejíž členové jsou činností nechvalně proslulí a byli soudně za toto odsouzeni. Dále na adresu Socialistického svazu mládeže prohlásil, rovněž na adresu KLUBU SSM, že se jedná o buržoazní klub. V tomto klubu se scházejí členové SSM a o tomto dále prohlašoval, že je zde buržoazní společnost. V této době bylo v klubu přítomno asi 20 hostů a dále zaměstnanci SSM. Svými výroky pachatel napadl SSM, jehož ideové a společenské poslání je všeobecně známo, a označil je jako [sic] za buržoazní společnost. Tím na veřejnosti se dopustil [sic] hrubé neslušnosti, neboť napadl společenskou organizaci NF ČSSR a obhajoval nepřímo činnost skupiny THE PLASTIC PEOPLE, která za tuto byla odsouzena a veřejnost s tímto byla za pomoci sdělovacích prostředků seznámena.*

Dále pachatel napadl pracovníci SSM, o které prohlásil, že je buržoazní kráva.“

Jirous vypovídal až 30. 11. 1977, kdy byl výsledku přítomen jeho obhájce JUDr. Otakar Motejl. Obvinění jednoznačně popřel, tvrdil, že se dohodl se svým známým malířem Jiřím Lacinou na tom, že v průběhu vernisáže jeho výstavy promluví. To učinil, ale nebyl vulgární, prohlásil pouze, že malba zůstává, na rozdíl od pomíjivých institucí, jako je ČSM a SSM.

Dne 27. 10. 1977 nařídil obvodní prokurátor pro Prahu 1 JUDr. Milan Trkal v této věci konat vyšetřování vedené pracovníkem místní prokuratury. JUDr. Trkal rozhodl téhož dne o vzetí I. Jirouse do vazby počínaje dnem zadržení 25. 10. 1977. Dne 5. 12. 1977 rozhodl vyšetřovatel úseku I, oddělení vyšetřování Městské prokuratury pro území hl. m. Prahy o příbrání soudních znalců z oboru psychiatrie.

Obžalobu pro trestný čin výtržnictví podal na Ivana Jirouse obvodní prokurátor pro Prahu 1 JUDr. Milan Trkal dne 16. 3. 1978. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 vynesným senátem složeným z předsedkyně JUDr. Mileny Němcové a soudců Rudolfa Hejduka a Karla Fronka 11. 4. 1978 byl Jirous odsouzen pro trestný čin výtržnictví podle § 202, odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců nepodmíněně v II. NVS a byla mu uložena ochranná psychiatrická léčba ambulantní

formou. V rozsudku bylo uvedeno, že „narušil stanovený program při zahájení výstavy obrazů za přítomnosti asi 20 pozvaných návštěvníků nevhodným vystoupením, urážejícím a provokujícím přítomné a zásahem do vystoupení zpěvačky Marty Němcové, a poté hrubě urazil programovou pracovníci klubu Alenu Roubíčkovou, která se snažila jeho vystoupení zabránit“. Obvodní prokurátor Trkal se proti rozsudku odvolal a ve svém odvolání z 20. 4. 1978 navrhol zvýšení trestu odnětí svobody pro údajnou vysokou společenskou nebezpečnost Jirousova jednání. Proti rozsudku se odvolal i Jirous dne 27. 4. 1978. Všechny výše uvedené dokumenty viz in: ObS pro Prahu 1, soudní spis k případu Ivana Jirouse, spis. zn. 2 T 72/78. Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 nad I. Jirousem též in: MS v Praze, soudní spis k případu Petra Uhla a spol. (spis. zn. 1 T 23/79) uložený jako příloha rehabilitačního spisu, spis. zn. Rt 419/90.

- ⁴ K případu viz dále zprávu o trestním stíhání I. Jirouse za vystoupení na vernisáži výstavy obrazů Jiřího Laciny a o akcích na jeho podporu uloženou in: LP, Sb. VONS, inv. č. 150, sign. IV/1, kart. 29. Na podporu I. Jirouse se postavili mluvčí Charty 77 Jiří Hájek, Ladislav Hejdánek a Marta Kubišová v dopisu generálnímu prokurátorovi ČSSR a generálnímu prokurátorovi ČSR z 11. 3. 1978 obsahující informaci o Jirousově případě, žádost o jeho okamžité propuštění z vazby a v případě soudního jednání o dodržení jeho veřejnosti. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): *CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989*, sv. 1, Praha 2007, s. 125. Marta Kubišová a Jaroslav Hutka napsali 5. 4. 1978 dopis zpěvákovi Johnymu Cashovi obsahující upozornění na proces s I. Jirousem konaný v den jeho vystoupení v Praze 11. 4. 1978. Informaci o dopisu viz in: *Informace o Chartě 77*, r. 1, 1978, č. 5, s. 21. Na podporu Ivana Jirouse se konala v lednu 1978 hladovka, viz seznamy účastníků protestní hladovky na podporu I. Jirouse a prohlášení o připojení k hladovce, LP, Sb. VONS, inv. č. 150, sign. IV/7, kart. 29. K projevům solidarity viz dále dopis skupiny libereckých občanů generální prokuratuře z 20. 12. 1977 obsahující protest proti perzekuci československých občanů, žádost o propuštění I. Jirouse z vězení a zřízení ústavních soudů v Československu. Tamtéž, sign. IV/4, kart. 29; viz též článek „Ivan Jirous opět ve vazbě“ in: *Listy* 8, 1978, č. 2 (duben), s. 26–27; též text „Kdo je Ivan Jirous?“ in: LP, Sb. VONS, inv. č. 150, sign. IV/8, kart. 29.